ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Σοφία Ανδρίτσου

13ο και 14ο Δ.Σ. Δράμας, Σχ. Έτος 2021-22.

Εκπαιδευτικός Μουσικής

Watch my Powtoon: Book Report

Το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής κατά το τρέχον έτος διεξάγει επιμόρφωση εκπαιδευτικών (Μαθήματα | iepX) στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος «Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού, εκπαίδευση και διά βίου μάθηση» που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Πράξη ΕΣΠΑ 2014-2020 με MIS 5001313) με τίτλο «Καθολικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Προσβάσιμου Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού» (Universal Design and Development of Accesible Digital Educational Material). Τα μαθήματα που περιλαμβάνονται δίνουν πληροφορίες για μαθησιακές δυσκολίες και καλές πρακτικές αντιμετώπισής τους, ενώ η επιλογή μεταξύ της κατά περίπτωση αντιμετώπισής τους ή του σχεδιασμού διδασκαλίας που θα επιτρέπει εξαρχής την πρόσβαση στη μάθηση για όλους τους μαθητές επαφίεται στον εκπαιδευτικό.

Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση είναι μετάφραση, ίσως κακή αλλά φαίνεται να επικρατεί, των όρων Universal Design for Learning, ένα πλάνο κατευθύνσεων και σημείων ελέγχου για την αξιολόγηση του σχεδιασμού του μαθήματος, έτσι ώστε να είναι συμπεριληπτικό και να ανταποκρίνεται σε διαφορετικά μαθησιακά προφίλ.Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση είναι μετάφραση, ίσως κακή αλλά φαίνεται να επικρατεί, των όρων Universal Design for Learning, ένα πλάνο κατευθύνσεων και σημείων ελέγχου για την αξιολόγηση του σχεδιασμού του

μαθήματος, έτσι ώστε να είναι συμπεριληπτικό και να ανταποκρίνεται σε διαφορετικά μαθησιακά προφίλ.

Ο Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση αποτελεί έναν θεωρητικό οδηγό σχεδιασμού και οργάνωσης του μαθήματος μέσα από ένα πλαίσιο αρχών. Το πλαίσιο αρχών αποβλέπει στην ισότιμη πρόσβαση, με ίσες ευκαιρίες, σε κάθε μέσο που επιτρέπει τη νοηματοδότηση και διευκόλυνση της μάθησης και την πρόσβαση στη γνώση: το γιατί, το πώς και το τι μαθαίνουμε. Αξιοποιούνται προς το σκοπό αυτό τα πορίσματα της νευροβιολογίας και της γνωσιακής επιστήμης, που εντοπίζουν στον εγκέφαλο τρεις κύριες περιοχές-δίκτυα που εμπλέκονται στη μάθηση: τα δίκτυα αναγνώρισης, τα δίκτυα στρατηγικής και τα συναισθηματικά δίκτυα.

Οι δυσκολίες πρόσβασης στη μάθηση αντιμετωπίζονται ολιστικά και προληπτικά. Ένας από τους βασικούς πυλώνες όπου στηρίζεται ο ΚΣΜ είναι η αξιοποίηση των δυνατοτήτων της τεχνολογίας. Ο σχεδιασμός πρέπει να προλαμβάνει την εμφάνιση δυσκολιών παρέχοντας πολλαπλές επιλογές πρόσβασης στη μάθηση. Είτε πρόκειται για σοβαρές δυσκολίες είτε για διαφοροποιήσεις στο μαθησιακό προφίλ, η αντιμετώπιση βασίζεται σε παρόμοιες οδηγίες με σκοπό τη συμπερίληψη και την πρόσβαση όλων των μαθητών στους μαθησιακούς στόχους.

Μέσα στην πολλαπλότητα των περιπτώσεων που μπορεί να χρειαστεί να προβλεφθούν, ένα πλαίσιο από Κατευθυντήριες Γραμμές του Καθολικού Σχεδιασμού για τη Μάθηση έχει σκοπό να κατευθύνει τον εκπαιδευτικό κατά το σχεδιασμό του μαθήματος.

Στη σελίδα The UDL Guidelines παρουσιάζονται αναλυτικά οι κατευθυντήριες γραμμές που πρέπει να λάβει υπόψη ο σχεδιασμός με επεξηγήσεις για κάθε σημείο ελέγχου και βιβλιογραφία από έρευνες που αναφέρονται στα τρία δίκτυα και τις επιμέρους λειτουργίες που επιτρέπουν την προσέγγιση, την οικοδόμηση και εσωτερίκευση της γνώσης.

Το πλαίσιο του ΚΣΜ υπό μορφή ερωτήσεων υποβοηθητικών για το σχεδιασμό: CAST | Key Questions to Consider When Planning Lessons

Στην εργασία μου ακολούθησα τη μεθοδολογία της έρευνας δράσης συλλέγοντας δεδομένα κυρίως από ηχογράφηση των μαθημάτων. Η ανάλυση των απομαγνητοφωνήσεων βοήθησε να διερευνήσω τα ερωτήματα: πώς επιδρά η ύπαρξη πολλαπλών επιλογών από το σχεδιασμό στην παρουσίαση του μαθήματος, την εφαρμογή σε δραστηριότητες εμπέδωσης και τη διαμόρφωση στάσεων των μαθητών απέναντι στην μουσική και απέναντι στην ποικιλομορφία των μαθησιακών προφίλ των συμμαθητών τους.

Η προετοιμασία του μαθήματος απαιτούσε να αφιερωθεί πολύς χρόνος σε δημιουργία πολλών τρόπων παρουσίασης. Για να είναι διαθέσιμοι συγκεντρωτικά σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα, έκρινα χρήσιμο να ανεβάζω στο διαδίκτυο υλικό και να διαμορφώνω το υλικό χρησιμοποιώντας online λογισμικό. Η μέθοδος αυτή φυσικά είχε και αρνητικές πλευρές. Ένα δείγμα των πολλαπλών τρόπων παρουσίασης που κατάρτισα μπορεί να παρουσιαστεί από εδώ.(Βλέπω καράβια κι έρχονται, Ανθολόγιο μουσικών κειμένων). Υπάρχει παρτιτούρα που παρουσιάζει το μουσικό κείμενο οπτικά, άλλη παρτιτούρα μπορεί να αναπαράγει το κείμενο, τρίτη παρτιτούρα έχει χρωματισμένες νότες κατά το σύστημα που διευκολύνει την ανάγνωση σε σχολικό μεταλλόφωνο ή άλλο εκπαιδευτικό μουσικό όργανο και μια πρώτη προσπάθεια δημιουργίας βίντεο αναπαραγωγής με εικόνα στα οποία επιχείρησα να προσθέσω εναλλακτική σημειογραφία για ρυθμική συνοδεία, δίπλα στην δημιουργία της Εύας Μπαρλιά που επίσης χρησιμοποιήσα από το διαδίκτυο Βλέπω Καράβια (παραδοσιακό Σκιάθου) . Επίσης υπάρχει το κείμενο των στίχων το οποίο παρουσιάζεται κατ` επανάληψη προφορικά, έπρεπε επίσης να εκτυπωθεί ώστε να διευκολύνει τους μαθητές που θα είχαν δυσκολία να διαβάσουν από την προβολή, ενώ καλό είναι να γνωρίζουν οι μαθητές περισσότερες από μία εκτελέσεις του τραγουδιού: https://www.youtube.com/watch?v=wXkrXH0Zwzw και η ηχογραφημένη στο δίσκο Περπερούνα.

Η διαδικασία κατάρτισης πλάνου με πολλαπλούς τρόπους παρουσίασης του υλικού προς διδασκαλία είναι χρονοβόρα αλλά απαραίτητη για την σωστή προετοιμασία του μαθήματος.

Ακολουθώντας τις παρακάτω συμβουλές προετοιμασίας ο εκπαιδευτικός μπορεί να αναμένει απόδοση στις προσπάθειές του αναφορικά με τον επιτυχή σχεδιασμό του μαθήματος:

- Ο εκπαιδευτικός προτρέπεται να ενημερωθεί και να (αυτο)εκπαιδευτεί σε σχέση με το πλαίσιο του ΚΣΜ, μέσα από τους τρόπους που ο ίδιος μαθαίνει να διδάσκεται καλύτερα, είτε μελετώντας ο ίδιος, είτε συζητώντας με άλλους μέσα από τα δίκτυα που υπάρχουν στο διαδίκτυο, ή παρακολουθώντας κάποια μαθήματα, διαβάζοντας, παρακολουθώντας ή ακούγοντας εκπομπές ή με οποιονδήποτε άλλο πρόσφορο προς εκμάθηση τρόπο διατίθεται η σχετική γνώση.
- Καταγραφή και οικοδόμηση υποστηρικτικού υλικού οποιουδήποτε τεχνολογικού βαθμού, αλλά που ανταποκρίνεται σε διαφορετικές ανάγκες. Μπορεί να διατίθεται στο διαδίκτυο ή να εγκατασταθεί στον εξοπλισμό του σχολείου. Σε πολλές περιπτώσεις ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρειαστεί υποστήριξη από πιο ειδικευμένο προσωπικό.
- Σχεδιασμός προγράμματος και εφαρμογής, που προϋποθέτει γνώση του ΚΣΜ, των στόχων του μαθήματος και της τρέχουσας κατάστασης των εμπλεκόμενων στην εκπαιδευτική παρέμβαση μαθητών.
- Υποστήριξη από τη διοίκηση: η εξασφάλιση της συμμετοχής της διοίκησης του σχολείου, και ευρύτερα, στη γνώση και εφαρμογή του ΚΣΜ, είναι καταλυτική στην ευόδωση της προσπάθειας κάθε εκπαιδευτικού.
- Συνεργασία με τους γονείς: η συμβολή πληροφορημένων γονέων, υλική ή ως εθελοντική εργασία, μπορεί να διευκολύνει το έργο του εκπαιδευτικού.

https://onedrive.live.com/?authkey=%21AODnnBMbVYaeipU&cid=24CB92EE97D805D2&id=24CB92EE97D805D2%2110165&parId=24CB92EE97D805D2%21363&o=OneUp

περισσότερες πληροφορίες από παρουσίαση που έγινε στους συναδέλφους εκπαιδευτικούς του 13ου Δ.Σ. Δράμας